

ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

☒ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

..... napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2015. május 13-i ülésére

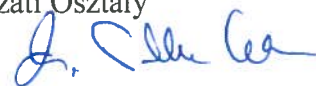
Tárgy: Tájékoztató a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

Előterjesztő: Balaicz Zoltán polgármester

Készítette: Humánigazgatási Osztály
Hutnik Eszter intézményfenntartó szakreferens
Szociális és Igazgatási Osztály
Németh Gyuláné csoportvezető
Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ
Zsolnai Judit intézményvezető

Tárgyalta: Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság
Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Sport Bizottság
Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Törvényességi, tartalmi és formai szempontból ellenőrizte: Önkormányzati Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint „A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.”

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményeit - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete - az alábbiak szerint határozza meg:

- „1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
- 4-5.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, droprevenció stb.)”

A jelzett tartalmi követelmények figyelembevételével készítettük el a gyermekvédelem helyzetéről szóló beszámolót.

A fenti melléklet 4. és 5. pontja 2013. január 01. napjától hatályon kívül helyezésre került, mivel az érintett hatóságok ezen időponttól a Zalaegerszegi Járási Hivatalhoz tartoznak.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének¹ megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A pénzbeli ellátások közül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt és az óvodáztatási támogatást (jogszámban így nincs benne) a helyi önkormányzat a gyermekvédelmi törvény, míg a rendszeres gyermekvédelmi segélyt és a Bursa Hungarica ösztöndíjat önkormányzati rendelet alapján biztosítja.

A szociális törvény alapján adható önkormányzati segély természetbeni ellátás formájában is nyújtható, különösen a védelembe vett gyermek számára (természetbeni ellátás pl. az általános iskolás gyermekek tankönyv- és tanszerellátásának támogatása, a tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve egyéb ellátás kifizetésének átvállalása).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások körébe tartozik a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi napközi, házi gyermekfelügyelet) és a gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátás nem az önkormányzat hatáskörébe tartozó feladat.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések a gyámhivatal hatáskörébe tartoznak. (a gyermekek védelembe vételével kapcsolatos feladatok, a családba fogadás, az átmeneti és tartós nevelésbe vétel, nevelési felügyelet elrendelése, utógondozás, az utógondozói ellátás elrendelése, az ideiglenes hatályú elhelyezés)

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el az egészségügyi szolgáltatást nyújtók (házi orvos, védőnői szolgálat); a családsegítő szolgálatok; a közoktatási intézmények; a rendőrség; az ügyészség; a bíróság; a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, a társadalmi szervezetek, egyházak, alapítványok, a munkaügyi hatóság.

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelmi rendszerben közreműködő személyek, szolgáltatók, intézmények, hatóságok kötelesek egymással együttműködni, egymást kölcsönösen tájékoztatni.

---

¹ veszélyeztetettség: Gyvt. 5. § n): olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza

I. DEMOGRÁFIAI ADATOK

Zalaegerszeg lakónépessége az elmúlt 7 év statisztikai adatai alapján valamelyest csökkenő tendenciát mutat. 2006. év óta folyamatosan csökken a születések száma, ugyanakkor a halálozások száma 2006-tól gyakorlatilag viszont folyamatosan emelkedik és trendszerűen meghaladja a születések számát, melynek eredményeképpen 2006. év óta folyamatosan csökken a város lakossága.

A zalaegerszegi népesség megoszlása 2011-2014.

2011. december 31.				2014. december 31.			
Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen	Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen
0-14	3800	3512	7312	0-14	3749	3524	7273
15-17	883	805	1688	15-17	792	720	1512
18-24	2394	2236	4630	18-24	2268	2140	4408
25-29	1992	1914	3906	25-29	1881	1778	3659
30-34	2464	2453	4917	30-34	2156	2142	4298
35-39	2700	2631	5331	35-39	2862	2799	5661
40-44	2133	2126	4259	40-44	2258	2152	4410
45-49	1710	1848	3558	45-49	1877	2009	3886
50-54	1920	2279	4199	50-54	1739	1996	3735
55-59	2318	2910	5228	55-59	2225	2780	5005
60-64	1961	2392	4353	60-64	2032	2583	4615
65-69	1380	1813	3193	65-69	1518	1974	3492
70-74	967	1553	2520	70-74	1101	1568	2668
75-	1419	2759	4178	75-	1430	2926	4356
Összesen:	28030	31242	59272	Összesen:	27888	31090	58978

Forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása

A korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya folyamatosan és jelentős mértékben csökken, a középkorúak aránya enyhe csökkenést mutat, míg az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, ez a tendencia egy előregedő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre.

A 0-14 éves korú népesség aránya az 1997. évi közel 16,2 %-ról, 2011-re 12,3 %-ra csökkent, azóta stagnált, ugyanakkor a 60 év felettiek aránya ugyanezen időszak alatt 17,1%-ról 24,3 %-ra emelkedett, ez az arány 2014-re tovább romlott.

Az egyik jellemző probléma, hogy a nagyobb létszámú fiatal korosztálytól várt magasabb gyermekvállalás nem valósult meg, jelentős hányaduk még a házasságkötésig, vagy a tartós együttélésig sem jutott el. Kisebbségi korrekció, pozitív változás még megvalósulhat, ha a még

mindig magas létszámú 18-35 éves korosztály Zalaegerszegen marad. Ennek feltétele, hogy kedvezményekkel lakáshoz juthat, jövedelmező állást talál, vagy vállalkozásba kezd, és nem túlzottan későn házasodik, mert a késői családalapítás alapvetően negatív hatással van a gyermekvállalásra. A segítségnyújtás ebben az esetben döntően komplex társadalompolitikai intézkedésekkel, a fiatal családok preferálásával valósítható meg.

II. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI GYERMEKVÉDELMI ELLÁTÁSOK

A pénzbeli és természetben nyújtott ellátások célja, hogy a rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekek veszélyeztetettségét megszüntesse, illetve anyagi okok miatt egyetlen gyermeket se kelljen kiemelni a családjából.

Ezen ellátások rendszere az elmúlt évben némileg változott. Az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvény a szociális ellátórendszer átláthatóbbá tételének, a nyújtható támogatási formák számának csökkentésének céljával 2014. január 1-jétől - az egyaránt válsághelyzetek kezelését szolgáló átmeneti segély, temetési segély és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összevonásával – kialakította az önkormányzati segélyt.

A segély jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban: Szt.), illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint. Ebből adódóan a Gyvt-ből kikerültek a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra vonatkozó szabályok.

Tekintettel arra, hogy a „jogelőd” rendkívüli gyermekvédelmi támogatás a nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, továbbá más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére is megállapítható volt, az önkormányzati segély esetében is lehetőséget biztosított a törvény az ellátás hivatalból történő megállapítására, továbbá az önkormányzati segély is biztosítható természetbeni ellátásként.

Mivel pedig az ellátás a kérelmező, illetve családjának válsághelyzetét hivatott mérsékelni, a hatósági eljárások lefolytatására általánosan irányadó 30 napos határidő 15 napra csökkent.

A Gyvt-ben, továbbá Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének a pénzbeli és természetben nyújtott szociális, valamint gyermekvédelmi ellátásokról szóló 25/2006. (VI.15.) önkormányzati rendeletében szabályozott, a gyermekek védelmét szolgáló pénzbeli és természetbeni ellátások, melynek fedezetét a központi költségvetés teljes egészében biztosítja, az alábbiak:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- óvodáztatási támogatás.

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése emellett felhatalmazza a települési önkormányzat képviselőtestületét a fenti ellátások kiegészítésére, illetve más támogatások megállapítására, melyet saját költségvetéséből fedez. Ezek 2014-ben:

- rendszeres gyermekvédelmi segély,
- Bursa Hungarica ösztöndíj.

3. 1. A gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások

3. 1. 1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság megállapítását a szülő, a gyám, vagy a nagykorú gyermek igényelheti. Kedvezményben részesülhet:

- a kiskorú,
- a nagykorú, 23 évesnél fiatalabb, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermek,
- a 25 évesnél fiatalabb, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek.

A szociális rászorultság jövedelmi határa nem változott. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt azok a gyermeket gondozó családok vehetik igénybe, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: nyugdíjminimum) 130 %-át (37.050 Ft). Amennyiben a gyermeket a törvényes képviselő egyedül neveli, a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, 23 év alatti és középiskola nappali tagozatán, vagy 25 év alatti és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a jövedelmi határ a nyugdíjminimum 140 %-a (39.900 Ft).

A jogosultság megállapításához a törvény vagyoni feltételt is szab: a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó vagyon (hasznosítható ingatlan, jármű, vagyoni értékű jog) értéke nem haladhatja meg külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (28.500,-Ft) húszszorosát (570.000,-Ft), vagy együtt számítva annak hetvenszeresét (1.995.000,-Ft). Nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

A kedvezményt a jegyző kérelem alapján egy évre, de legfeljebb a gyermek 23., ill. 25. életévének betöltéséig állapítja meg.

A támogatás természetbeni ellátás, mellyel az érintettek a gyermekétkeztetést ingyenesen, vagy kedvezményesen vehetik igénybe, továbbá egyéb kedvezményekre (pl.: ingyenes tankönyvre) is jogosultak. Ezen felül két alkalommal (augusztusban és novemberben) alanyi jogon Erzsébet utalványt kaptak. Ennek összege tavaly gyermekenként 5.800 Ft volt. Az utalvány fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására használható fel.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 2014. évben 1441 gyermek volt jogosult. Ez a szám 16 %-kal marad el az előző évitől. Közülük 835 gyermeknek kérték a támogatás ismételt megállapítását. Elutasításra 7 esetben került sor, ebből 4 alkalommal a törvényben meghatározottnál magasabb egy főre jutó jövedelem, míg 3 családnál nagyobb értékű vagyon okán.

Az 5800 Ft összegű *Erzsébet utalványt* augusztusban 1166, november folyamán pedig 1087 gyermek számára postáztuk. Az éves kifizetés 13 millió forintot tett ki és teljes egészében központi forrásból történt. Az önkormányzatot az utalvány kézbesítésének postai költsége terheli, ami 893.346,-Ft-ot tett ki.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a gyermek tartására köteles gyám *pénzbeli ellátást* igényelhet, ha nyugellátásban, időskorúak járadékában, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesül. Összege havi 6.270 Ft, a jogosultság megállapítását azonban nem igényelték.

3. 1. 2. Óvodáztatási támogatás

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket nevelő szülő, vagy családbafogadó gyám akkor részesülhet óvodáztatási támogatásban, ha a gyermek annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző két hónapon keresztül rendszeresen jár óvodába.

A támogatást a jegyző júniusban és decemberben folyósítja. Összege gyermekenként első alkalommal 20.000, azt követően esetenként 10.000 Ft.

A támogatásban 2014. évben 10 gyermek 11 alkalommal részesült. A kiutalt támogatás összesen 130.000 Ft volt.

3. 2. Az önkormányzat rendeletében szabályozott gyermekvédelmi ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi segély,
- Bursa Hungarica ösztöndíj,
- önkormányzati segély.

3. 2. 1. Rendszeres gyermekvédelmi segély

Nem változtak a rendszeres gyermekvédelmi segély megállapításának szabályai. A támogatást a polgármester annak a zalaegerszegi lakóhellyel rendelkező gyermeknek, valamint fiatal felnőttnek állapította meg egy év időtartamra, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg:

- a) a nyugdíjminimum 145 %-át (41.325 Ft-ot), továbbá
  - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - a gyermeket szülője, illetve más törvényes képviselője egyedül gondozza, vagy
  - a gyermek középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, feltéve, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei nem állnak fenn;
- b) a nyugdíjminimum 120 %-át (34.200 Ft-ot), továbbá
  - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
  - a gyermeket szülője, illetve más törvényes képviselője egyedül gondozza, vagy
  - a gyermek középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, feltéve, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei fennállnak;
- c) a nyugdíjminimum 100 %-át (28.500 Ft-ot), és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság feltételei fennállnak.

A segély teljes egészében önkormányzati finanszírozású. Megállapítható gyermekenkénti legmagasabb összege 3.000 Ft. Az év során havonta 293 családban 500 gyermek részesült átlagosan havi 1960,-Ft támogatásban. Számuk 10 %-kal kevesebb az előző évinél. A segélyre fordított éves összeg 12.637 eFt-ot tett ki.

3. 2. 2. Bursa Hungarica ösztöndíj:

A pályázathoz önkormányzatunk 2001-től kezdve minden évben csatlakozott.

Bursa Hungarica ösztöndíjban azok a nappali tagozatos hallgatók, vagy adott tanévben utolsó

éves, érettségi előtt álló középiskolás, illetve diplomával nem rendelkező és felsőoktatási intézménybe felvételt még nem nyert érettségizettek részesülhetnek, akiknek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 150 %-át (42.750 Ft-ot), és a rendeletben meghatározott vagyoni feltételnek megfeleltek. Állami finanszírozású és költségtérítéses képzésben résztvevők is pályázhattak az ösztöndíjra. A pályázat elbírálása során tanulmányi eredmény nem vehető figyelembe, illetve a megállapítás egyéb feltételhez, kötelezettség vállalásához (pl. későbbi munkavállalás...) sem köthető.

A támogatás két részből áll. Az önkormányzati ösztöndíj kiegészül a minisztériumnak a helyi önkormányzat által megállapított ösztöndíjjal azonos, de legfeljebb 5.000 Ft összegű támogatásával. A megállapított ösztöndíjak száma az elmúlt évhez hasonlóan tovább csökkent, havonta 91 felsőoktatásban tanulónak folyósítottunk átlagosan 5700,-Ft ösztöndíjat, a felhasznált önkormányzati forrás 5.226.000 Ft volt.

3.2.3. Önkormányzati segély

A gyermeknevelés kiadásaihoz önkormányzati segély formájában nyolc család kapott támogatást. Egy esetben az egyik szülő halála miatt került válsághelyzetbe a család, míg a többi esetben többszörösen hátrányos helyzetük miatt tartósan létfenntartási gondokkal küzdenek és emiatt többfajta (három család egyidejűleg négyféle) rendszeres támogatásban is részesülnek.

Az egy alkalomra szóló támogatást öt esetben a gyermek szemüvegének, két esetben gyógyszer kiváltásához igényelték. Az átlagos támogatási összeg 19.375,-Ft-ot tett ki.

4. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések

4.1. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása

A szabályozás értelmében a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők: a család nehéz anyagi helyzete, amit a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igazol; a szülő, vagy családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége; alacsony foglalkoztatottsága; az elégtelen lakáskörülmények; a szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben élés ténye.

Abban az esetben, ha a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságon kívül egy további feltétel megléte megállapítható, az a hátrányos helyzet, ha két további feltétel megvalósul, az a halmozottan hátrányos helyzet fennállását jelenti. Továbbá a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt számára nyújtott utógondozói ellátás önmagában megalapozza a halmozottan hátrányos helyzet fennállását.

Amennyiben a jogosultságot a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapozza meg, a jegyző a kedvezménnyel azonos időtartamra megállapítja a gyermekhátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását is.

Ilyen módon az elmúlt évben 40 hátrányos helyzetű és 47 halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket tartottunk nyilván. Ebből 2014. évben 27, illetve 42 új megállapítás volt. A hátrányos helyzetet döntően (38 esetben) a szülő alacsony iskolai végzettsége, míg két esetben munkanélkülisége alapozta meg. A halmozottan hátrányos helyzet megállapítása is az esetek két harmadában (36 esetben) e két ok miatt történt.

II. 4. Gyermek napközbeni ellátása

II. 4. 1. Bölcsőde: Zalaegerszezen a gyermekek napközbeni ellátását az önkormányzat által fenntartott 4 bölcsőde jelenleg 396 férőhellyel biztosítja. Emellett önkormányzati fenntartásban 71 óvodai csoport, egyházi fenntartásban 4 óvodai csoport működik.

2013. évben a férőhelyek tekintetében változás történt. A NYDOP-5.1.1/B-11-2012-0001 azonosítójú pályázati projekt révén az Úrhajós bölcsőde egy részleggel, 28 új férőhellyel bővült.

A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék engedélyezett férőhelyszáma: 396 fő

A férőhelyek 4 tagbölcsődében az alábbiak szerint oszlanak meg:

- Cseperedő bölcsőde: 96 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Napsugár bölcsőde: 110 fő – 8 csoport (4 részleg)
- Tipegő bölcsőde: 82 fő – 6 csoport (3 részleg)
- Úrhajós bölcsőde: 108 fő – 8 csoport (4 részleg)

A **2014.** évi feltöltöttség havonkénti és bölcsődénkénti közös jellemzői, az előző évekhez hasonlóan az alábbiak:

- a januártól májusig tartó folyamatos egyenletes gyermeklétszám növekedés,
- a szeptemberi jelentős csökkenés, ami a gyermekek óvodába való egyszerre történő eltávozásából adódik,
- ezt követően pedig szeptembertől a feltöltöttség lassan, egyenletesen növekszik az újonnan érkezők beszoktatásával.

A korábbi években tapasztalt feltöltöttségi tendenciák mellett 2014 évben újak is megjelentek:

- a felvételt kért gyermekek tekintetében lényegesen kevesebb alkalommal kértek a szülők halasztást a bölcsőde megkezdésére
- kisebb számban mondtak vissza bölcsődei férőhelyet az előző évhez képest, ami a rendkívüli kérelmet beadott családok helyzetét könnyítette meg,
- a Napsugár bölcsődében egész évben nem volt elérhető a teljes feltöltöttség.

Ezen okok miatt a bölcsődék **feltöltöttségének** mértéke az előző évekhez képest **megtorpanást** mutat, vannak bölcsődék, melyek lassabban érik el a teljes férőhely létszámot.

A tagbölcsődék tapasztalatai alapján a gyermekek életkori megoszlása a korábbi évekhez képest jelentős elmozdulást nem mutat az alacsonyabb életkorok felé. Legnagyobb számban a 2-3 évesek vannak jelen, a 3 év feletti aránya az előző évhez képest nem változott. 2014 őszétől írták be nagyobb számban azokat a gyermekeket, akiknek szülője a GYED extra lehetőségével élve a gyermek két éves kora előtt visszatért dolgozni a GYED megtartása mellett. Ez a csoportbeosztásokban okozott nehézséget az év folyamán, mivel magasabb lett a száma a 2 év alatti gyermekeknek.

A bölcsődei ellátottak szociális helyzete:

Kedvezmények	Cseperedő	Napsugár	Úrhajós	Tipegő	Z.E.B. 2014.	E. B. 2013.	E. B. 2012.	
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, így ingyen étkező	16, (18)*	15, (14)*	17, (17)*	9, (13)*	57	60	61	
50% étkezési támogatás	31 (12)*	8 (14)*	23 (18)*	18 (19)*	80	71	68	
ebből	3 vagy több gyermek esetén	22	5	14	17	78	64	52
	tartós betegség, fogyatékoság miatt	9	1	4	1	15	17	16
halmozottan hátrányos helyzetű	0	2	0	0	2			
Védelemben vett	0	0	2	0	2	0	0	

*(2013évi adat)

A tagbölcsődék közötti arányok évről-évre változóak, ebben tendenciák, vagy trendek nem figyelhetők meg, talán a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak számában egy egyenletes, enyhe csökkenés mutatkozik. A fizetési késedelmek a részletfizetési lehetőség biztosításával eddig maradéktalanul kezelhetőek voltak.

Sajátos nevelési igényű gyermekek a bölcsődékben

A 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX törvény az SNI-s gyermekek ellátásáért 150 % normatívát biztosított a bölcsődéknek támogatásként. Az ellátott SNI gyermekek létszáma összességében jelentősen nem változott.

Az alapellátáson túli szolgáltatások egyre népszerűbbek a szülők körében. A Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék tagbölcsődéiben az alábbi ellátások működnek:

- **Játszóház:** minden tagbölcsődében heti két óra időtartamban a bölcsődébe nem járó gyermekek számára egész évben,
- **Integrált játszóház:** az Úrhajós bölcsődében kéthetente győgyepedagógus részvételével zajlanak a játszóházi foglalkozások, lehetőséget teremtve ezzel az odalátogató szülőknek arra, hogy a gyermekeik fejlődésében tapasztalt eltérésekről azonnal szakemberrel konzultálhassanak, illetve, hogy SNI gyermekekkel s igénybe vehető legyen a szolgáltatás
- **Időszakos gyermekfelügyelet:** az üres férőhelyeken a bölcsődébe nem járó gyermekek számára márciusig, a Cseperedő és a Napsugár bölcsődében igény szerint egész évben,
- **Sószoba:** a Cseperedő és a Napsugár bölcsődékben már több éve, a Tipegő és az Úrhajós bölcsődékben pedig második éve.

A most már mind a négy tagbölcsődében népszerű a játszóházi szolgáltatás, az igénybevevők száma folyamatosan magas.

A szolgáltatásokból befolyt bevétel a bölcsődék saját céljaik megvalósítására, rendszerint eszközfejlesztésre fordítják. Ez alól a Cseperedő és Napsugár bölcsődében működő időszakos gyermekfelügyelet képez kivételt, mivel ott a szolgáltatás bevétele volt a forrása a személyi feltételek biztosításának.

Az elmúlt évben a *bölcsődei térítési díjak* megállapításának rendszere nem változott, az intézményi térítési díjat továbbra is külön kell meghatározni a *gyermek gondozására* (nevelésére, nappali felügyeletére, a vele történő foglalkozásra) és a *gyermekétkeztetésre*.

A hatályos törvényi szabályozás alapján a három vagy többgyermekes családok, illetve a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő családok a gondozást térítésmentesen vehetik igénybe, nekik csak étkezési térítési díjat kell fizetniük.

A városban a gyermekek napközbeni ellátását a bölcsődék és óvodák mellett 4 családi napközi, 28 férőhellyel is biztosítja. Valamennyi családi napközi alapítványi fenntartású és a bölcsődékhez hasonlóan vállalják plusz szolgáltatások működtetését, melyek rugalmasan igazodnak a felmerülő igényekhez, illetve sokrétűbb, színesebb tevékenységekre adnak lehetőséget.

Legnépszerűbb szolgáltatásaik: játszóház, idegen nyelvi játékok, nyári táborok.

II. 4. 2. Gyermekek átmeneti gondozása

A múlt évben a gyermekek átmeneti gondozása területén változás nem történt, szervezése továbbra is a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt) alapján történik. A törvény szerint a gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 6.§. (5) bekezdése szerint „*A gyermekjóléti szolgálat szervezési feladatai körében gondoskodik a szabadidős programoknak, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személyek és intézmények együttműködésének, valamint a helyettes szülői hálózatnak a szervezéséről, működtetéséről, vagy önálló helyettes szülők foglalkoztatásáról*”

II. 4. 3. Helyettes szülő: Önkormányzatunk 2011. január 1. napjától kezdődően a gyermekek átmeneti gondozásának biztosításáról – 3 férőhellyel - Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ intézmény keretein belül – helyettes szülői hálózattal – gondoskodik.

2014. évben a gyermekek átmeneti gondozásának biztosítására igény nem volt.

II. 4. 4. A Családok Átmeneti Otthonát (férőhelyszám: 40) az önkormányzattal kötött ellátási szerződés értelmében a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete működteti. A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosít. Az otthontalanná vált szülő kérelmére az intézményben helyezhető el az gyermek és szülője, akiknek elhelyezés hiányában lakhatásuk nem biztosított és így a gyermeket el kellene választani szülőjétől. Az intézmény célja, hogy átmeneti időre biztonságos és stabil háttérrel nyújtson az otthontalanná vált családok, gyermekes anyák, krízishelyzetbe került kismamák számára gyermekeik neveléséhez, gondozásához.

Az intézmény szolgáltatásait 2014. évben 90 fő (34 felnőtt, 56 gyermek) vette igénybe. Az intézmény férőhely kihasználtsága 100 %-os.

III. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS

A „GYERMEKEK VÉDELMEÉRŐL ÉS GYÁMÜGYI IGAZGATÁSRÓL” szóló 1997. évi XXXI. törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést. A családot kell támogatni, megerősíteni feladatai ellátásában, alkalmassá tenni a gyermek nevelésére. A törvény értelmében a települési önkormányzatok feladata a rendszeres és rendkívüli támogatás, valamint számos személyes gondoskodást nyújtó alapellátás, így a gyermekjóléti alapellátás és egyéb speciális szolgáltatások biztosítása, megteremtése. Ezen feladatok közül számos szakmai tevékenység felvállalására a gyermekjóléti szolgálatok hivatottak, melyek a gyermekjóléti alapellátások biztosításával hozzájárulnak a gyermek testi, érzelmi, értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez, valamint a kiemelt gyermek családjába való visszahelyezéséhez.

A GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT 2014. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE A SZÁMOK TÜKRÉBEN

Gondozott családok száma 2014. évben: 203

Gondozott gyermekek száma 2014. évben: 375

Ellátott családok száma 2014. évben: 382

Ellátásban részesülő gyermekek száma 2014. évben: 606

/Megjegyzés: gondozott család, gyermek az, akinél hosszabb távú, tervezett, határidőkhöz kötött gondozási folyamat, családgondozás valósul meg. Az ellátott családok, gyermekek száma valamennyi, a központban megjelent családot és gyermeket jelenti, ebben megjelennek a csak tanácsadás keretében, eseti jelleggel ellátottak/

Statisztikai adatok 2014. évre vonatkozóan	
alapellátásban részesülő gyermekek (önkéntességen alapul)	196
védelembe vett gyermekek (hatósági intézkedés)	106
nevelésbe vett gyermekek	59
ideiglenes hatállyal elhelyezett	13
utógondozás száma	1
kizárólag tanácsadottként megjelent	231
Összesen:	606

2014. évben egyszeri tanácsadásban részesült gyermekek száma: 231 fő

Lezárt esetek száma 2014. évben:

204

Új esetek száma 2014. évben:

242

(2009. évben 248, 2010. évben: 323,
2011. évben: 277, 2012. évben: 236,
2013-ban 160)

A *szolgáltatást igénybe vevő* gyermekek száma 2013. évhez viszonyítva stagnálást mutat, viszont a gondozásban megjelenő esetek és problémák összetettsége, súlyossága és nehézsége évről évre nő.

A **jelzőrendszer által küldött jelzések száma 2014. évben 608 volt**, ez az előző évhez képest némi csökkenést mutat, de nem számottevő. A legmagasabb- 206- a közoktatási intézményekből érkező jelzések száma volt, ezt követi az önkormányzat és a gyámhivatal által tett jelzések száma (116), de magas a védőnők, átmeneti gondozást biztosítók a rendőrség és a pártfogó felügyelők által tett jelzések száma is. A jelzőrendszer működése megfelelő, mind a gyermekek közvetlen környezete, mind az egyes intézmények és szolgáltatók érzékenyen reagálnak a veszélyeztetettségre.

Forgalom:

A gyermekjóléti szakmai egység forgalma **2014. évben 5.196** volt. Ezen adat a kliensforgalom, a családlátogatások száma és a környezettanulmányok készítésének számösszege. (Ez az adat a prevenció programok forgalmát nem tartalmazza.)

A Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységeinek száma 2014. évben a KSH statisztika alapján

(ez halmozott adat, vagyis egy gyermek kapcsán egy tevékenység több alkalommal és egy alkalmon belül is többször megtörténhet):

• Információnyújtások	3027
• Tanácsadások	1726
• Segítő beszélgetés	1380
• Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés	933
(gyermektartásdíj megelőlegezése vagy hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet ügyében körny.tan is ide tartozik)	
• Családlátogatás	980
• Közvetítés más alap, oktatási és egészségügyi szolgáltatásba	1106
• Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	64
• Elhelyezési tárgyaláson vagy értekezleten való részvétel	13
• Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	77
• Esetkonferencia	24
• Szakmaközi megbeszélés	20
• Örökbefogadással kapcsolatos intézkedések	
• Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú várandós anya gondozása	6
• Pszichológiai tanácsadás	147
• Fejlesztőpedagógiai ellátás	443
• Konfliktuskezelés (pl. mediáció)	4
• Adományozás	115
Összesen	<u>10.065</u>

A Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint

• Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	369
• Gyermeknevelési	155
• Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	124
• Magatartászavar, teljesítményzavar	152
• Családi konfliktus (szülők közti, szülő- gyermek közti)	124
• Szülők vagy a család életvitele	123
• Szülői elhanyagolás	16
• Fogyatékoság, retardáció	18
• Szenvedélybetegségek	12
• Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális)	3
Problémák száma összesen (halmozott adat):	<u>1.096</u>

(A szakmai tevékenységek és a problémátípusok számadatai tájékoztató jellegűek. KSH statisztika 2014.)

A/ A veszélyeztetettség megelőzése érdekében

A/1. Az észlelő és jelzőrendszer működtetése

A Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ gyermekjóléti szakmai csoportja megalakulása óta működteti a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszert, mely a valós igényekhez igazodva folyamatosan átalakul. A szociális munkások a törvényi szabályozásnak és a szakmai standardoknak megfelelően rendszeresen jelzőrendszeri ülések, esetmegbeszélések és esetkonferenciák keretében együttműködtek a társszakmák szakembereivel.

A 2008/2009-es tanévtől kéthavonta korcsoportos jelzőrendszeri ülések keretében tartják a kapcsolatot a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjaival, biztosítva ezzel az információáramlást és a hatékonyabb együttműködést. A teameken szakmai továbbképzéseket, szakmaközi esetmegbeszélő fórumot szerveznek a jelzőrendszer tagjainak. (Korcsoportos team) Célja: az egy-egy szakmát képviselő jelzőrendszeri tagok konzultációs lehetőségeinek biztosítása, dilemmák, szakmai kérdések megvitatása, igény szerint külső szakemberek bevonása mellett.

A felmerült igényeknek megfelelően fogadóórákon, jelzőrendszeri üléseken kívül szakmai előadásokat, tájékoztatókat tartanak a szakembereknek, továbbá tantestületi üléseken, szülői értekezleteken tájékoztatják a Gyermekjóléti Központ tevékenységéről, elérhetőségéről, a nyújtott szolgáltatásokról.

A veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működésének, illetve működtetésének legjobb, leghatásosabb formája az esetmegbeszélés, melynek formája a szakmaközi esetmegbeszélés és az esetkonferencia, esetkonzultáció. Szakmaközi esetmegbeszélésekre korcsoportonként 2014. évben összesen **24 alkalommal** került sor.

Esetkonzultációt igény szerint tartottak a szakemberek, egyéni esetekben, személyes konzultáció keretén belül.

A családgondozás folyamatában konkrét feladatokat ellátó, felvállaló együttműködő szakemberek munkájának értékelésére, a családgondozási terv felülvizsgálatára, értékelésére a vonatkozó törvényi szabályozás értelmében szükség szerint került sor. Ennek fóruma az

esetkonferencia, melyet rendszeresen tartott a gyermekjóléti szakmai egység, 2014. évben **24 alkalommal**.

Az esetmegbeszélés mellett a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer működtetésének egyéb módja is ismert, mely az egyéni és intézményi esetkonzultáció, valamint az évente megrendezésre kerülő tanácskozás. A *Települési Tanácskozás 2014. március 27-én* került lebonyolításra.

A/2. A veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

A szakmai egység szakemberei a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében komplex családgondozást végeznek, melynek során saját személyiségükön, készségeiken és képességeiken, szakmai tudásukon keresztül segítik a családok problémáinak megoldását. A szociális munkások életvezetési tanácsadáson, mentális támogatáson túl - az intézmény keretein belül - pszichológiai-, és jogi tanácsadást, valamint mediációs szolgáltatást közvetítenek. A családgondozó szervezési, gondozási és szolgáltatási feladatokat lát el. Alapellátás keretében gondozott és tanácsadásban részesült gyermekek száma 2014. évben 427 fő volt.

A/3. Védelembe vétel

Amennyiben a veszélyeztetettség alapellátás igénybe vétele mellett nem szüntethető meg, a családgondozó javaslatot tesz a védelembe vételre. 2014. évben **106 védelembe vett gyermeket** gondoztak a szociális szakemberek a Gyermekjóléti Központnál. A védelembe vétel során a gyámhivatal családgondozót rendelt ki a gyermekek mellé, aki egyéni gondozási-nevelési tervet készített a család és a szakemberek bevonásával. A védelembe vétel felülvizsgálatát évente, illetve szükség szerint a kirendelt családgondozó kezdeményezte.

A/4. Nevelésbe vétel

A Gyermekjóléti Központ családgondozóinak feladata, hogy a nevelésben lévő gyermekek családjait intenzív családgondozás segítségével felkészítse a gyermek családba történő visszahelyezésére.

A családgondozás során a szakmai csoport családgondozójának feladata segíteni a családnak azon körülmények megoldásában, amelyek a szülőt akadályozzák gyermeke saját otthonában történő nevelésében. A családgondozás a gyámhivatal által elfogadott elhelyezési tervben foglaltak szerint történik a szakszolgálattal együttműködve.

A 2014-es évben **59 nevelésben lévő gyermek** esetében végzett a szociális szakember segítő tevékenységet.

A/5. A nevelésből való kikerülés, utógondozás

A Gyermekjóléti szakmai csoport a gyámhivatal határozata alapján ellátta a nevelésből családjába visszahelyezett gyermekek utógondozását. **1 utógondozott gyermek** esetében segítettek, hogy a gyermekek visszailleszkedjenek családi környezetükbe.

A/6. 2014. évben 2 fő helyettes szülő 3 férőhelyet nyújtott, átmeneti gondozásra nem került sor.

A/7. Intézményi kapcsolatok

A Gyermekjóléti Központ a hatékonyabb szakmai munka és a klienseinknek nyújtott segítő szolgáltatás érdekében különböző intézményekkel, civil szervezetekkel vette fel és tartotta a kapcsolatot.

2014. évben számos intézménnyel, szolgáltatóval, civil szervezettel működtek együtt közös projekteken, képzés, iskolai közösségi munka, adománygyűjtés és egyéb területeken.

B. Kiegészítő szolgáltatások

B/1. Mediáció

A családokkal végzett szakmai munka során 2014. évben **25 alkalommal végeztek mediációt**, alternatív konfliktuskezelő módszerként. Ezek mediációt előkészítő interjút és mediációs üléseket jelentettek.

A mediáció olyan önkéntes folyamat, melynek során egy független harmadik személy segíti a feleket a kölcsönösen elfogatható egyezség elérésében. A konfliktuskezelő módszer megakadályozza a vita kiterjedését és hozzásegíti a feleket lehetséges megoldások kidolgozásához.

B/2. Pszichológiai tanácsadás

2014. január 1-től 2014. augusztus 31-ig a korábbi intézményvezető, Unyi János látta el a pszichológiai tanácsadói feladatokat. 2014.szeptember 1-től pszichológus szakember látja el a pszichológiai tanácsadást, a családgondozókkal történt előzetes konzultáció és időpont egyeztetés alapján.

A Gyermekjóléti Központunkat felkeresők számára folyamatosan biztosítják a szolgáltatást. A pszichológiai tanácsadást 147 alkalommal, összesen 70 fő (halmozott adat!) vette igénybe 2014. évben.

B/3. Jogi tanácsadás

Együttműködési Megállapodás szerint az intézmény a jogi problémákkal hozzájuk forduló klienseket 2010. 05.01-től a Zala Megyei Igazságügyi Hivatalhoz közvetíti.

B/4. Korrekciós felzárkóztató foglalkozás

A Gyermekjóléti Központban dolgozó fejlesztőpedagógus a 3-18 éves korú gyermekek pedagógiai szűrését, prevenció és korrekciós fejlesztését végezte. A fejlesztés jelenti a megelőzést, a korrekciót és a tehetséggondozást.

Fejlesztőpedagógiai tevékenység mutatói:

2014. évben a fejlesztő munka a Gyermekjóléti Központ Apáczai téri telephelyén történt. A fejlesztőpedagógus összesen **443 alkalommal/ 75 gyermekkel foglalkozott**.

B/5. Drogprevenció

A prevenció munkánk alapját a helyi önkormányzat által életre hívott Kábítószer Egyeztető Munkacsoportban való aktív részvétel, szabadidős programokba való bekapcsolódás képezte. A szakmai csoport aktívan részt vett az ifjúságvédelmi őrző program szervezésében és működtetésében, a városi szervezésű Veszélyvágta programsorozat lebonyolításában.

- Veszélyvágta prevenció programsorozat középiskolások részére: 5 alkalom (9.évfolyam - megyeszékhelyi középiskolában)

B/6. Iskolai szociális munka

Az intézmény Alapító Okiratában is szerepeltetett kiegészítő feladat nagy hangsúlyt kap a szakmai egység munkájában, mivel az iskolákkal kialakított szoros munkakapcsolat és jól működő jelzőrendszer maga után vonja a személyes kapcsolatfelvételt. Diáknapokon és szülői értekezleteken, esetkonferenciákon folyamatosan jelen voltunk az iskolák életében.

C. Speciális szolgáltatások

A zalaegerszegi Gyermekjóléti Központ 2014. évben folyamatosan speciális szolgáltatásokat - mint az utcai és lakótelepi szociális munka, kapcsolatügyi szolgáltatás, kórházi szociális munka, készenléti szolgálat - biztosított a *Gyvt. 40. §. (3) alapján*.

1. Az utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a szabadidejét utcán töltő, kallódó- csellengő gyermekek speciális segítése. Olyan fiataloknak nyújt segítséget, akik magatartásukkal veszélyeztetik testi-lelki- értelmi fejlődésüket és a gyermekjóléti szolgálat hagyományos családgondozásával nem elérhetőek, vagy gondozásuk eredménytelen.

A 2014. évben a speciális szolgáltatás biztosításában minden családgondozó kolléga bekapcsolódott. A tevékenységek során az előző évekhez hasonlóan elsődleges szempontnak tartották a megelőzést célzó programok megvalósítását.

- * Folyamatos munkaforma a **terepbejárás**, mely szakemberenként havi 3 órában (10 főX3 óra/hó) valósult meg. A terepbejárás során a szociális szakemberek **8 gyermekkel** kerültek kapcsolatba.
- * **Ifjúságvédelmi Órjártat** **kapcsán** (a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság Megelőzési csoportjával együttműködve) **havonta 2 alkalommal, 14 gyermekkel/fiatallal** kerültek segítő kapcsolatba.

2. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett

- konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás /mediáció/ biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása és annak mindkét fél részéről történő betartása, vagy
- önálló szakmai módszertani programmal rendelkező kapcsolatügyi szolgáltatás nyújtása.

A Kapcsolatügyelet munkatársai speciális végzettségűek (mediátorok). A kapcsolatügyi mediátorok rendszeres szakmai team - megbeszéléseken vesznek részt. Az igények és szükségletek figyelembevételével a szolgáltatást átlagosan kétheti rendszerességgel biztosították (9-12 óráig), öt szakember közreműködésével, pótlások beiktatása mellett.

A kapcsolatügyi szolgáltatást a jogszabályoknak és a szakmai standardoknak, igényeknek, szükségleteknek megfelelően szombaton működtették. Az év során **29 alkalommal (átlagosan 5 gyermek/4 család)**.

A kapcsolatügyelet **2014. évi forgalma halmozott adatként megjelenítve: 277 fő/141 gyermek/82 család.**

3. Kórházi szociális munka

Célja:

* A szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése.

* A gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele.

* A gyermekjóléti központ szerződést köt az egészségügyi intézménnyel, amelyben rögzítik a kórházi szociális munka biztosításának kereteit, valamint az együttműködés módját.

* A gyermekjóléti központ az illetékessége alá nem tartozó gyermeket, a gyermek további ellátása biztosításának érdekében az illetékes gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz irányítja.

A 2014. évben a Zala Megyei Kórházzal a szakmai együttműködés a kórházi szociális ügyintézővel, kórházi védőnővel folyamatos volt. **2014. évben összesen 8 jelzés érkezett a Gyermekjóléti Központ felé.**

4. Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A készenléti szolgálat működtetése 2014. évben a működési szabályzatnak megfelelően zajlott. A rendszerről az eddigi tapasztalatok alapján elmondható, hogy a készenléti szolgálat biztosítása, ellátása a központ család gondozói részéről zökkenőmentesen működött.

A szolgáltatást a szakmai egység család gondozói biztosítják, heti váltásban, készenléti díjazással. 2014. évben a szolgálat munkatársai **6853,5 óra készenlétet láttak el, 22 alkalommal fogadtak hívást ügyeleti időn kívül.**

D. Preventív célú szabadidős programok

D/1. Szociális munka csoportokkal

Állat asszisztált csoportfoglalkozások és állat asszisztált pedagógia

2014. évben összesen (halmozott adat!) 723 fő gyermek vett részt a kutyával megsegített foglalkozásokon.

Mazsola Kuckó: állat asszisztált terápiás foglalkozás amely januártól- májusig heti rendszerességgel valósult meg a Nyitott Házban, két csoportban. A foglalkozások a csoport gyógypedagógusával együtt, a gyerekek sajátos igényeinek, fejlesztendő területeinek megfelelően lettek összeállítva.

Mazsola Tanoda: januártól-áprilisig heti rendszerességgel állat asszisztált pedagógiai program általános iskolai osztályokban. A preventív program célja, hogy interaktív beszélgetés során kapjanak információt a gyerekek a felelős és kulturált állattartásról.

Mazsola Napközi: az állat asszisztált aktivitás program, a nyári szünetben, a Gyermekjóléti Központban valósult meg.

D/2. Ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó szabadidős programok (alkalmanként)

Farsangi gyermekprogram

A szabadidős program 2014. március 4-én került megrendezésre, bekapcsolódva a Nagycsaládos Egyesület által szervezett városi rendezvénybe. A felvonuláson **18 fő** (7-16 éves) **gyermek** vett részt.

Húsvét

A 2014. április 17-én az időjárás miatt nem kirándulásra, hanem kézműves foglalkozásra került sor a Gyermekjóléti Központban. A foglalkozáson **32 fő** gyermek vett részt. A program zárásaként húsvéti ajándékcsomagokat osztott ki az intézmény.

Falunap Kispáli, nagypáli

2014. május 24-én került sor a falunapra, ahol kézműves foglalkozást szerveztek a résztvevő gyerekeknek, a program nagy sikerrel zajlott le.

Kertvárosi Családi Nap (2014.november 29.)

A program célja a kertvárosi lakosság mozgósítása, aktivizálása és az összefogás erősítése volt.

A közelgő ünnepekre (Mikulás, Karácsony) tekintettel került sor a kézműves programok összeállítására, emellett arcfestést is szerveztek.

A programon **17 fő** gyermek vett részt.

Kispáli Mikulás rendezvény (2014. december 6.)

A program koncerttel kezdődött, majd a Mikulás meglátogatta valamennyi gyermeket. Az intézmény munkatársai kézműves foglalkozással örvendeztették meg a gyermekeket, a programon kb. **40 fő** gyermek vett részt.

Adománygyűjtés 2014 decemberében

Valamennyi zalaegerszegi iskolához és óvodához felhívással fordultak, amelyben kérték a szülőket, gyermekeket, hogy adományaikkal segítsék az intézmény által gondozott, szociálisan hátrányos helyzetű, rászoruló családokat, gyermekeket. Karácsony előtt valamennyi helyszínről beszállították az intézménybe a szép számban összegyűlt adományokat, élelmiszert, ruhát, játékot, majd ezekből állították össze a családok, gyermekek részére a karácsonyi ajándékcsomagot. A beszállítás, váltogatás, csomagok összeállítása az intézmény valamennyi munkatársa számára nagy feladatot jelentett.

Karácsonyi ünnepség (2014. december 11.)

A rendezvényre 58 gyermeket hívtak meg, 42 gyermek jelent meg szülőjével, szüleivel együtt. Egy önzetlen helyi lakos felajánlásának köszönhetően ünnepi vacsorával vendégelték meg a résztvevőket.

A Deák Ferenc Székhelyiskola 10. évfolyamos pedagógia szakos diákjai ünnepi műsorral ajándékozták meg a családokat.

A program média nyilvánosság előtt zajlott, mind a Zalai Hírlap, mind a Zalaegerszegi Televízió tudósított róla.

VI. A FELÜGYELETI SZERVEK SZAKMAI ELLENŐRZÉSÉNEK TAPASZTALATAI, AZ ELLENŐRZÉSEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA:

A 2013. decemberi helyszíni szemlét követően a Zala Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala ellenőrzési jegyzőkönyvét 2014. április hónapban kaptuk kézhez. A vizsgálati jelentés az intézményben folyó szakmai munkát megfelelőnek, színvonalát magasnak ítélte meg.

VII. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA:

A Gyvt. 68. § (3) bekezdésének h) pontja, amely szerint a gyámhatóság kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. A konfliktuskezelő szolgáltatást a Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ tudja biztosítani, azonban **az oktatási intézményekben nem megoldott az iskolapszichológus igénybevételének lehetősége.**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 62. § (11a) bekezdése szerint **az óvoda-, iskolapszichológus** a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben **végzi a gyermekek, tanulók egyéni vagy csoportos szűréssel, vizsgálatával, konzultációval, tanácsadással (a továbbiakban: közvetlen pszichológiai foglalkozás) kapcsolatos, továbbá a gyermekekkel, tanulókkal, pedagógusokkal és szülőkkel való hatékony együttműködés kialakítását célzó feladatokat. Az óvoda-, iskolapszichológus további heti tíz órában a közvetlen pszichológiai foglalkozások szervezésével, előkészítésével kapcsolatos feladatokat látja el**, részt vesz a pedagógiai szakszolgálat óvoda-, iskolapszichológus koordinátora által szervezett szakmai feladatokban, szükség esetén előkészíti a gyermek, tanuló szakellátásba történő irányítását, a munkaidő fennmaradó részében pedig a munkaköréhez szükséges információk feldolgozásával, az óvodai, iskolai dokumentáció elkészítésével kapcsolatos feladatokat, továbbá a szakmai fejlődéséhez szükséges tevékenységeket végez.

A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 29. § (1) bekezdése szerint az Nkt. 18. § (2) bekezdés i) pontja szerinti **iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás feladata a pedagógiai szakszolgálati intézményben a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok munkájának összefogása és segítése, melyet az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora lát el.**

Jelenleg a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat zalaegerszegi székhelyén 2 fő pszichológus dolgozik, akik a szakértői bizottsági tevékenység, és a nevelési tanácsadás pedagógiai szakszolgálati feladatellátásban vesznek részt.

Az EMMI rendeletben meghatározott koordinátori feladatok ellátására nagy szükség lenne, azonban szakember hiányában ezen tevékenység nem biztosított, továbbá a köznevelési intézményekben sem tudják az iskolapszichológiai ellátást megszervezni.

A működő intézményi óvodapszichológus, iskolapszichológus hálózat felállítása fontos jövőbeni cél. Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata jelenleg egy intézmény (Zalaegerszegi Belvárosi I. sz. Óvoda) esetében lenne jogosult állami normatív támogatás igénybevételére fél állású óvodapszichológus alkalmazása érdekében. A fél álláshely betöltése nem járt eredménnyel. Megoldást jelenthetne, ha a Közgyűlés teljes álláshelyet tudna biztosítani óvodapszichológus foglalkoztatására, azonban – a hatályos finanszírozási szabályokat figyelembe véve – ebben az esetben is csak az álláshely felére igényelhetne a fenntartó állami támogatást.

Ha megvalósulna legalább 1 fő óvodapszichológus foglalkoztatása a zalaegerszegi óvodai köznevelési rendszerben, az nagyban segítené az óvodapedagógusok szakmai munkáját. (Az óvodapszichológus természetesen minden, az Önkormányzat fenntartásában működő óvoda munkáját segítené.) Az EMMI rendeletben meghatározottak szerint a Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat biztosítaná azon koordináló, konzultációs kereteket, mely az intézményben dolgozó pszichológus munkáját támogatná.

Alapvető cél továbbá a bölcsődei ellátás rugalmasságának biztosítása, a felmerülő, dinamikus változó szükségletekhez igazodó szolgáltatási paletta működtetése.

Jövőre vonatkozó javaslatok:

- Az ifjúságvédelmi őrző ellenőrzési tevékenységét nagyban megkönnyítené, ha lenne egy egységes nyomtatvány az iskolákban arra az esetre, ha a tanuló, elmaradt óra, sportorvosi vizsgálat, vagy egyéb ok miatt van távol - ez alól kivételt képez a hivatalos orvosi igazolás- és a tanuló ezen kitöltött nyomtatvánnyal hagyhatná el az iskola épületét. Ennek megvalósításához szükséges az iskolák fenntartójával, a KLIK zalaegerszegi tankerületével történő egyeztetés.

- Az utóbbi időben megsokszorozódott a fiatalok jelenléte az éjszakai szórakozóhelyeken, fontos lenne az ifjúságvédelmi őrző ellenőrzéseit az éjszakai órákban erre a területre is kiterjeszteni.

VIII. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, A GYERMEK ÉS FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA, BŰNELKÖVETÉSEK OKAI:

VIII.1. Bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 7/2004. (I.29.) számú közgyűlési határozatával fogadta el a város Közbiztonsági Koncepcióját.

Bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjen az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A bűnmegelőzés feladata és célja, hogy egy adott településen az optimálisához közelítsen a közbiztonsági helyzet, vagyis a lehető legkevesebb – főleg lakosság közeli – bűncselekmény, és kiemelt szabálysértés történjen, s ezzel egyidőben növekedjen a felderített ügyek száma, csökkenjen az áldozattá válás esélye, növekedjen a lakosság biztonságérzete.

A bűnmegelőzés rendszere akkor teljes, ha a helyi és a tágabb közösség is részt vállal benne, ha a célok elérése érdekében számítani lehet minden olyan személy és szervezet közreműködésére, amelyek a társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében cselekedni tudnak és akarnak. A bűnmegelőzés legfontosabb szereplői a rendőrök mellett a polgárőrök, a közterület-felügyelők, vagyonőrök, a kisebbségi önkormányzatok, a védőnők, a pedagógusok, a házi- és szakorvosok, a gyermekvédelem szakemberei, a szociális szakemberek, a családsegítők, a szociális és egészségügyi ellátó rendszerben, az alkohol- és drogmegelőzésben és kezelésben dolgozók, valamint a kortárssegítő fiatalok.

A városban a polgárőr egyesületek mellett több bűnmegelőzést megcélzó civil szervezet működik: a nemzetőrök egyesületei, a „Rendért” Zalai Közbiztonsági Egyesület, a Zalaegerszeg Városi Közbiztonsági Egyesület, illetve a kortárssegítők is elláttak közterületi prevenciós feladatokat.

A Zalai Ifjúsági Bűnmegelőzési Egyesület és a Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub egyaránt fontos szerepet vállal az ifjúság körében végzett bűnmegelőzési tevékenységben.

A közösségi életterek közbiztségének megteremtése érdekében a Rendőrség a Közterület Felügyelettel közösen a város területén a szórakozó,- és a vendéglátó-ipari egységek záróra betartását ellenőrizte. E tevékenységet továbbra is feladatunknak tekintik.

A rendőrségi bűnmegelőzést érintő szervezeti változások:

2013. január 31.-én megszűnt a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság Megelőzési Csoportja, a bűnmegelőzési tevékenységet a Bűnügyi Osztály állományába tartozó 1 fő függetlenített bűnmegelőzési előadó látja el.

2013. február 1.-től a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Bűnügyi Osztálya alárendeltségébe tartozó Bűnmegelőzési Alosztály látja el Zala megye és Zalaegerszeg Megyei Jogú Város illetékességi területén a bűnmegelőzési tevékenységet hat fővel.

Zalaegerszeg városnak 2014. július 01-től lehetősége nyílt, hogy egy nemzetközi projektben vegyen részt, ennek az a célja, hogy négy rendőrt (bűnügyi és közbiztonsági referensek) jelölhettek ki, akik a város négy fő részén tejesítenek szolgálatot, különböző bűnügyi és közbiztonsági problémákat oldanak meg.

Az iskolai igazolatlan hiányzások megelőzése érdekében tanítási időben, havi 3 alkalommal ellenőrzést tartott az ifjúságvédelmi őrző a város területén. Az ellenőrzésekben a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság, a Zalaegerszegi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, valamint a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Alosztály munkatársai vettek részt. Fokozottan figyelték az iskolák környékén lévő kereskedelmi-és vendéglátó-ipari egységeket, és a fiatalok által látogatott közterületi találkozóhelyeket. Esetenként biztonsági intézkedés keretén belül visszazállították az oktatási intézménybe a csellengő fiatalokat. Az ellenőrzés kiterjedt még a fiatalok dohányzással és szeszitaltal történő kiszolgálásának ellenőrzésére, visszaszorítására is.

A **Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** munkájának támogatása során kiemelt figyelmet fordítottunk a drogprevencióra, illetve a kereslet-kínálati oldal csökkentésére. A KEF által képviselt intézmények élen járnak a *drogmegelőzésben*. Kiemelkedő prevenciós esemény a szeptember hónapban évről évre megrendezett „*Őszi Kavalkád*”, amelynek főszerzője a Családsegítő Szolgálat.

A KEF szervezeti keretén belül, annak tagjaként működik a **Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub**. Az egyesület célja a tizenéves fiatalok ösztönzése, bátorítása az önállóságra, úgy hogy fokozottan figyeljenek lakókörnyezetükben élőkre, elsősorban kortársaikra, illetve a rászoruló, idősekre és fogyatékkal élőkre. A kortárssegítő csapat tagjaként ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek a devianciák világából, megismerjék a veszélyhelyzeteket, tisztába legyenek a segítő szervezetekkel és maguk is tudjanak segíteni a rászorulóknak. Ezáltal példaként szolgáljanak diáktársaiknak, akiket vonjanak be a bűnmegelőzési-, egészséges életmód és drogprevenciós programokba. Gondolkodásmódjukkal, életvezetésükkel segítsék a szűkebb környezetükben és a városban élő embereket. Jelenlegi programjaik elsősorban a fiatalok elkövetővé, áldozattá válásának

megelőzésére, illetve a drogprevencióra irányulnak. Az elmúlt három évben közel 130 fő kortárssegítő képzését hajtották végre, akik önkéntesként tudták segíteni diáktársaikat és közreműködtek a városi rendezvényeken. A Kortárssegítő Klub működteti szakemberek és kortárssegítő fiatalok részvételével a városi rendezvényeken, valamint a fiatalok által kiemelten látogatott helyszíneken (pl. AquaCity) felállított „NO DROG PONTOKAT”, ahol felvilágosítást, útbaigazítást, segítséget lehet kapni drogproblémákkal kapcsolatban.

VIII.2. Gyermek- és fiatalkorúak elkövetett bűncselekményei, elkövetés okai:

/Rendőrkapitányság Zalaegerszeg adatai alapján/

A bejelentések alapján a kiskorúak körében a bűncselekmények közül nagyobb számban a testi sértés, a garázdaság, illetve a lopás bűncselekmények elkövetése fordult elő. Fenti eseteket vizsgálva megállapítható, hogy a kiskorúak leggyakrabban oktatási intézmény területén válnak bűncselekmény áldozatává, ezen kívül jellemző még a közterület, valamint néhány esetben saját otthonuk, szórakozóhely, egyéb hely szerepel az elkövetés helyszínéül. A testi sértés bűncselekmény elkövetője a legtöbb esetben nem volt ismeretlen a sértett számára, leggyakrabban osztálytársak, iskolatársak követik el egymás sérelmére. A kiskorúak egy része egyre korábbi életkorban és egyre nagyobb mértékben fogyaszt alkoholt, ami mind az elkövetővé- mind az áldozattá válásukban is szerepet játszhat. A kiskorú elkövetők nem rettennek vissza a dolog és személy elleni erőszak, közokirat-hamisítás, illetve a zsarolás alkalmazásától sem, melyeket nem egyszer internet segítségével követnek el. A korosztályra jellemző még a társas elkövetés is. A kiskorúak legtöbb esetben testi sértés, garázdaság és lopás bűncselekményt követtek el a kortársaik sérelmére, valamint a pszichotróp anyagokkal való visszaélés kapcsán fordultak elő bűncselekmények.

2014. évben a körözési előadó tájékoztatása szerint a családból elszökött gyermekek közül néhány esetben volt szerepe a családon belüli erőszaknak. Az eltűnés okai között a fő indok a kitérés szándék, valamint a kalandvágy volt.

A fiatalkorúak eltűnésével kapcsolatos statisztikai adatok azt mutatják, hogy az esetek nagy részében a gyermekotthonokból tűnnek el a fiatalkorú személyek. Nem érkeznek vissza időben az iskolából vagy egyáltalán nem is akarnak az intézménybe visszamenni és elutaznak barátaikhoz, szüleikhez. Felügyelet nélkül maradván keverednek rossz társaságba. Minden egyes eltűnésükkor körözést kell elrendelni.

A kiskorú elkövetők gyakran nincsenek tisztában az általuk elkövetett cselekmények súlyával és büntetőjogi következményeivel. Kisebb hányaduk viszont ismeri cselekményének következményeit, továbbá kellő ismerettel rendelkezik jogai vonatkozásában is, így tisztában van azzal, hogy gyermekora miatt nem büntethető, illetve fiatal kora okán más elbírálásban részesül, mint a felnőttek.

Gyermek és fiatalkorúak által jellemzően elkövetett bűncselekmények (NETZSARU alapján*)

Bűncselekmény megnevezése	Elkövetők és bűncselekmények											
	2012				2013				2014			
	Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú	
	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány
Testi sértés	-	-	23	6	-	-	11	4	-	-	19	3
Rongálás	-	-	1	-	2	-	2	-	2	-	-	-

Visszaélés okirattal	-	-	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Szemérem elleni erőszak	-	-	2	-	1	-	2	-	-	-	-	-
Erőszakos közösülés	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-
Garázdaság	2	2	28	8	1	4	26	5	-	2	11	3
Visszaélés lőfegyverrel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zaklatás	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Lopás	4	1	39	5	5	-	20	6	1	1	11	2
Betöréses lopás	-	-	17	-	-	-	4	1	-	-	-	-
Rablás	-	-	1	-	-	-	2	-	1	1	1	-
Zsarolás	-	-	15	2	-	-	2	-	-	-	-	3
Kábítószerrel való visszaélés	-	-	6	2	-	-	13	-	-	-	7	-
Egyéb	-	-	1	-	-	-	10	-	-	-	-	-
Összesen	6	3	138	32	9	4	95	16	4	4	52	12
	9		170		13		111		8		64	
	179				124				72			

* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

Gyermek és fiatalok sérelmére jellemzően elkövetett bűncselekmények

Bűncselekmény megnevezése	Sértettek és bűncselekmények											
	2012.				2013.				2014.			
	Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú		Gyermekkorú		Fiatalkorú	
	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány	Fiú	Lány
Testi sértés	7	1	12	5	7	1	7	3	10	5	8	5
Szemérem elleni erőszak	1	4	-	4	1	4	1	5	-	-	-	-
Garázdaság	4	-	14	4	1	1	6	-	1	1	5	4
Lopás	-	1	10	8	5	1	11	9	1	-	4	9
Visszaélés okirattal	-	-	5	9	-	-	-	2	-	-	-	-
Zsarolás	7	-	5	2	-	-	5	-	-	-	1	1
Kiskorú vesz.	2	2	2	1	3	1	1	-	3	2	2	-
Összesen	21	8	48	33	17	8	31	19	15	8	20	19
	29		81		25		50		23		39	
	110				75				62			

* megjegyzés: adott év január 01-nek megfelelő állapot

A 18 év alatti korosztály egyre nagyobb értéket képviselő tárgyakkal (mobiltelefon, tablet, audio lejátszók, stb.) - azokat feltűnően, gyakran hivalkodóan mutogatva - mennek az iskolába, illetve jelennek meg közterületeken.

Ez természetesen felkelti a bűnelkövetők figyelmét is. Ez a magatartás áldozattá válásuk szempontjából kockázati tényezőt jelent. A sértetté válás oksági tényezőjének szubjektív oldaláról elsősorban a védekezésre képtelen állapot, az óvatosság hiánya, illetve a kiszolgáltatottságból eredő függő viszony játszik szerepet.

A mobillopásoknál jellemző, hogy a sértett és az elkövető is fiatalkorú, esetenként gyermekkorú. Az idősebb, és/vagy esetleg erősebb testalkatú tanulók, adottságaikat félelemkeltő magatartásukkal kihasználva pénzt, mobiltelefont, egyéb vagyontárgyat kérnek „kölcson” más tanulóktól, melyet a későbbiek során nem adnak vissza, vagy egyszerűen elveszik az értékeiket a megfélemlített diáktársaiktól. Ezekben az esetekben magas a látencia, mert a megfélemlítés miatt a diákok nagyon ritkán szólnak szüleiknek, tanáraiknak. Új jelenséggé tapasztalható, hogy a szülők megpróbálják eltitkolni, hogy a gyermekük bűncselekmény sértettje lett, és nem kezdeményezik az eljárás megindítását. Több esetben előfordult, hogy a szülők mentek be az iskolába „elégtételt venni” a gyermeküket ért atrocitás miatt, melyet ez ideig az iskolák dolgozói kezelni tudtak.

Jellemző az iskola, az oktatási intézmény érték közvetítő hatásának csökkenése, nevelési hibái, valamint a fegyelmezés eszköztárának hiányosságai - mint részben lehetséges kiváltó okok. Az elemzők az oktatási intézmények felelősségének kérdését is feszegetik, különösen a visszaeső elkövető gyermekek vonatkozásában. El kell mondani, hogy az intézmények nincsenek a deviáns gyerekekre felkészülve, többnyire nem tudnak mit kezdeni velük, tehát szabadulni szeretnének tőlük. Más intézménybe tanácsolják, vagy magántanulói jogviszonyt javasolnak és engedélyeznek számukra.

Ez utóbbi esetben pedig a tanköteles kor végéig kicsúszik a gyermek a kontroll, az ellenőrzés és a rendszeres életvitel szükségszerűsége alól. Feladatok, elfoglaltság, felnőtt felügyelet nélkül útja legtöbbször csavargáshoz, deviáns kortárs csoportokhoz, a bűnözői életmódhoz vezet.

Az iskolai erőszak veszélyével fokozottan érintett iskolákban rendszeresen tartott a rendőrség előadásokat az osztályfőnöki órák keretein belül. Az előadásokon szükség esetén kitértek az internet veszélyei, bűncselekmények elkövetése, emberkereskedelem, a droghasználat, a prostitúció, valamint a külföldi munkavállalás veszélyeire is. A DADA oktatók folyamatosan havi rendszerességgel tartanak előadásokat az együttműködési megállapodással rendelkező tanintézményekben.

Továbbá az OVIZSARU program keretén belül hívják fel az óvodáskorúak figyelmét a közlekedési szabályokra és a csínytevések veszélyeire. A tanítási szünetben feltérképezték Zalaegerszeg város csoportképző helyeit, majd a Polgárőrség bevonásával, havi rendszerességgel szerveztek akciókat a közterületeken csellengő gyermekek elkövetővé, áldozattá válásának megelőzése érdekében.

A rendőrkapitányság kiemelt figyelmet fordít a családon belüli erőszak kezelésére és a kiskorúak védelmére is. A bűnügyi alosztály munkatársa napi kapcsolatot tart a területükön működő gyámhivatalokkal, polgármesteri hivatalokkal, családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, iskolák ifjúságvédelmi felelőseivel, az Áldozatsegítő Szolgálattal és civil szervezetekkel. 2014. évben az alábbi civil szervezetek által rendezett programokon vettek részt:

Diáknapi, Zalaegerszeg Fesztivál, Koraszülött találkozók, Aqua City bűnmegelőzési járőrözés, Őszi Kavalkád és egyéb az iskolák által rendezett, bűnmegelőzéssel kapcsolatos rendezvényeken tartottak prevenció előadásokat.

Többségében a veszélyeztetett gyermekek védelembe vételével, ideiglenes vagy átmeneti nevelésbe vételével kapcsolatban, valamint az elhelyezés helyére történő szállítás során kéri a kapitányság közreműködését. Az esetmegbeszéléseket és a gyermekvédelmi tárgyalásokon való részvételt a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztály, Bűnmegelőzési Alosztály munkatársai vállalták magukra. Az elmúlt év során 4 kiskorú ideiglenes elhelyezésében működtek közre.

Kábítószerhasználat: Zala megye területén a Zala Megyei Kórház Drogambulancia, valamint a Kiút Drogellenes Alapítvány végez drogfogyasztók és drogbetegek kezelésével kapcsolatos tevékenységet. Az általuk, valamint a nyomozó szervek által szolgáltatott adatokból megállapítható, hogy Zalaegerszegen – hasonlóan az országos adatokhoz – a marihuána használata jellemző leginkább, ezt követi az amfetaminokat használók köre. 2013. évben jelentősen megnőtt a pszichotrop anyagot fogyasztók száma. Ezen kívül gyakori az egyes szerek (extasy, speed, kokain, marihuána) váltogatása, esetleg együttes használata.

Az utóbbi években emelkedik a kokaint használók száma.

A Drogambulancián kezelték között jelentős a napi használók aránya, míg a használat módjában a kevésbé veszélyes formákkal (elszívás, szippantás) találkoznak inkább. Jellemző a különböző fantázianevekkel illetett úgynevezett party-drogok, „dizájner” drogok drasztikus terjedése, amely a jogalkotókat is sürgős lépésekre serkentette. Ezekről a – közelmúltig legálisan hozzáférhető – szerekről elmondható, hogy gyors függőséget, illetve súlyos testi tüneteket váltanak ki a használók között. Szakemberek elmondása szerint a rövid távú tapasztalat az, hogy ezek az új szerek jóval veszélyesebbek a „hagyományos” kábítószereknél. A Drogambulancia és a Kiút Drogellenes Alapítvány által kezelt kábítószer fogyasztók részben önként jelentkezőkből, részben elterelésre kötelezettekben álltak. A Zala Megyei Kórház Sürgősségi Betegellátási Osztályán 2014. évben 6 esetben láttak el drogfogyasztás miatt fiatalkorút.

Zalaegerszeg 2017. év végéig érvényes drogellenes stratégiáját 2011-ben fogadta el ZMJV Közgyűlése a 162/2011. (VI.23.) számú határozatával.

A zalaegerszegi középiskolások alkohol- és drogfogyasztási szokásairól három nagyszabású epidemiológiai felmérés is készült a múltban, legutóbbi a 2006-2007 évben. A munka szakmai gazdája a Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, amely annak idején sikeres pályázatok útján és önkormányzati támogatással teremtette meg a szakmai munka és a vizsgálatok pénzügyi forrásait. A város diákjai körében végzett felmérés eredményeit feldolgozó tanulmány szerint az eredmények riasztóak és mielőbbi határozottabb cselekvésre készítetnek: Míg 1993-ban minden ötödik, az ezredfordulón minden negyedik, 2008-ban pedig már minden harmadik zalaegerszegi középiskolás próbálkozott valamilyen tiltott vagy legális visszaélésre alkalmas szerrel. És ez a kép mára inkább romlott, mint javult. A középiskolások körében végzett korábbi vizsgálatok adatai alapján a tényleges drogfogyasztók, akik nem kerülnek a hatóság látókörébe, ennek a számnak akár a tízszeresét is kitehetik. A drogfogyasztásnak leginkább kitett réteg a 20-24 éves korú férfiak csoportja. Kivétel itt is a designer drogot használók, akik a fiatalabb korosztályhoz tartoznak.

Rendkívül fontos feladat tehát a drogprevenció. A folyamatosan zajló megelőző munka résztvevői az ifjúságvédelemmel foglalkozók, a drogambulancia munkatársai, a rendőrség, az önkormányzat illetékesei, a Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, az iskolai védőnői hálózat és az ifjúsági kortárs-segítők is.

IX. CIVIL SZERVEZETEKEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS

A gyermekvédelmi ellátásban – az önkormányzattal kötött szerződés alapján - egy óvoda (Szent Család Óvoda), valamint a Családok Átmeneti Otthonának működtetése történik egyház illetve civil szervezet (Szombathelyi Egyházmegye, valamint a Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete) keretében.

A gyermekvédelmi rendszer szereplői, intézményei (pl. Gyermekjóléti Központ) a hatékonyabb szakmai munka, és a klienseinknek nyújtott segítő szolgáltatás érdekében számos civil szervezettel tartanak kapcsolatot (pl. Magyar Máltai Szeretetszolgálat Zalaegerszegi Csoportja, Nagycsaládosok Egyesülete, Egészség Egyesület, Társadalmi Egyesületek Zala Megyei Szövetsége, Zalai Bűnmegelőzési Kortárs Segítő Klub, Autista Sérültekért Zalában Alapítvány, gyermekjogi képviselő stb...). A civil szféra bevonása egyes konkrét programokban nyilvánul meg.

Számos olyan rendezvény és program valósult meg, ahol a gyermekvédelem szereplőinek együttműködése, együttes fellépése tette hatékonyabbá a veszélyeztetettség megelőzésére irányuló tevékenységeket, szolgáltatásokat. Ilyen volt például a „**Veszélyvágta**” - tanéven átívelő bűnmegelőző, drogprevenciós, egészségvédő komplex prevenciós programsorozat, melynek célja, hogy a fiatalok megismerkedjenek a rájuk leselkedő egészségromboló és biztonságukat veszélyeztető hatásokkal és környezeti ártalmakkal, tudatos életvezetéssel és választásokkal kiiktathassák az ártó tényezőket. Fontos része a programnak a toleráns és elfogadó attitűd személyiségbeli kialakítása is. Az ifjúság körében végzett felvilágosító és megelőző munka számos, a szakterületen érintett szakma, társintézmény és civil szervezet összefogását követeli meg, ezáltal sokféle, komplexebb probléma-megközelítést eredményezve. A cél, hogy gyermekeink egészségesebb, tudatosabb életvezetésű, törvénytisztelő, toleráns, és a társadalom számára értékes, felnőtt generációvá növekedhessenek.

A rendezvénysorozat a pedagógusok, az oktatási intézmények diákjai és a szakmai résztvevők körében is nagy népszerűségnek örvend. A drogfogyasztás következményeit, az éjszakai élet veszélyeit, a másság elfogadását, a különböző esettanulmányok elemzését, közlekedési ismereteket, baleset-megelőzést is magában foglaló komplex ismeretnyújtó program és vetélkedő minden évben a város középfokú oktatási intézményei tanulói számára kerül megrendezésre.

A programban a Zalaegerszegi Rendőrkapitányság bűnmegelőzési előadója és a baleset-megelőzés munkatársai, a Zala Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve (ANTSZ), ifjúsági védőnői hálózat, Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal, Drogambulancia, az áldozatvédelem és a büntetés-végrehajtás, újabban pedig a tűzoltóság munkatársai is részt vesznek.

A Zalai Bűnmegelőzési Kortárssegítő Klub - a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum által - kortárssegítő fiatalok bevonásával működtetett NO DROG PONT standja ott van minden városi rendezvényen (Egerszeg Fesztivál, Egerszegi Búcsú, augusztus 20-i ünnepség, Gyermek Nap, Kábítószerellenes Világnap, „Őszi Kavalkád”). A kimondottan fiataloknak szánt programokon, koncerteken (pl. AquaCity-beli rendezvények) is ott vannak, ahol felnőtt szakember vezetésével önkéntes munkát végeznek, segítve kortársaikat.

2011. évtől működik a Zalai Ifjúsági Bűnmegelőzési Egyesület 11-12 fő felnőtt szakember létszámmal. A 14-19 éves korosztályt képzik és foglalkoztatják kortárs segítőként, jelenleg kb. 130 fiatalal dolgoznak. Az egyesület célja a rendőrség bűnmegelőzési tevékenységének segítése a fiatalok bevonásával.

A kortárssegítő fiatalok az AquaCityben egész nyáron felügyelték a közbiztonságot, jelentősen csökkentve a korábbi évekre jellemző gépkocsi feltörések és lopások számát.

A Zalaegerszegi Polgárőr Egyesületek Szövetségének, valamint tagegyesületeinek főbb célkitűzése a város közbiztonsága és a közterületi bűnözés megelőzése. Az „Egy iskola egy polgárőr” mozgalom eddigi sikeres tapasztalatai azt mutatják, hogy szükséges a program folytatása és fejlesztése. E program keretén belül rendszeresen szerveztek általános iskolások és óvodások számára közlekedési és bűnmegelőzési képzéseket, programokat annak érdekében, hogy játékos formában közlekedési eszközökkel sajátíthassák el a közlekedési szabályokat.

A városban működő civil szerveződések elérhetőségét a személyes munkakapcsolatokon túl a Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesületen belül a Civil Információs Centrum adatbázisa és kapcsolatrendszere is igyekszik biztosítani. Az egyesület törekszik a civil kapcsolatok feltérképezésére és működtetésére, az önkormányzat és a civil szervezetek közötti kontaktus és párbeszéd elősegítésére, ezen belül vállalkozik ifjúsági szolgáltatásokra is, melyeket a ZegZug Ifjúsági Iroda lát el

---

A ZegZug Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda elsődleges célcsoportja a 12-29 éves korosztály. Az iroda szolgáltatásai elsősorban az információszolgáltatás, tanácsadás, irodai szolgáltatások.

A Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal létrehozásával is az volt az elsődleges cél, hogy az érintettek üljenek le közösen és konszenzus útján dolgozzák ki azokat a formális, szervezeti kereteket és tartalmi összetevőket, amelyek a gyermekekért, és a fiatalokért végzett együttes erőfeszítések alapját képezik. Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal mára 41 szervezet részéről 67 tagot számlál. A szereplők között és a tevékenységben ott vannak az egyházak képviselői is.

A Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) az elmúlt időszakban is működött, tevékenysége a 2001-es megalakulása óta folyamatos.

A FÓRUM saját "nevében" és tagszervezetei munkássága révén is évről évre sokat tesz a kábítószer probléma visszaszorításáért. Média megjelenésekkel, prevenciós programokkal, kiadványokkal, képzésekkel, előadásokkal, egészségvédő rendezvényeken való jelenléttel, a No Drog Pontok működtetésével és még számtalan eszközzel igyekszik a fiatal korosztályt megszólítani, segíteni, de tevékenysége érinti a szülőket, a pedagógusokat is. A 6000 példányszámban megjelent kábítószer-ellenes kiadványuk a szülőket, pedagógusokat célozza meg és a mai napig nagy népszerűségnek örvend a célközönség körében.

A KEF minden évben megrendezi azt a szakmai napot, amely a legújabb információkat továbbítja a szakmai körök és az oktatási intézmények felé.

A KEF működési színterei a család, az iskola, a munkahely, az egyházak, a média, az internet, és a gyermekvédelem intézményrendszere.

Bár úgy az önkormányzat és a civil szféra, mint a civil szervezetek egymás közötti kommunikációjára és összefogására is számtalan jó példa volt már az elmúlt évek folyamán, a kapcsolatépítés további fejlesztésre szorul.

A Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság – 12 igen, egyhangú szavazattal - az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja [56/2015. sz. hat.].

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése *Oktatási, Kulturális, Ifjúsági és Sport Bizottsága* egyhangúlag – 14 igen szavazattal – támogatta a határozati javaslatban megfogalmazottakat [53/2015. sz. hat.].

A közgyűlési anyag elkészítéséig a Roma Nemzetiségi Önkormányzat nem tartott ülést.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést az alábbi határozati javaslat elfogadására.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló értékelést elfogadja, felkéri a jegyzőt, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglaltaknak megfelelően küldje meg azt a Zala Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala részére.

Határidő: 2015. május 31.

Felelős: Dr. Kovács Gábor jegyző

Zalaegerszeg, 2015. május 7.

Balaicz Zoltán sk.
polgármester